

Landsbygds- och infrastrukturdepartementetBoverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att skapa en klassificeringsstruktur för och utreda förutsättningar för ett nationellt system för hantering av ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900)

Regeringens beslut

Regeringen ger Boverket i uppdrag att skapa en klassificeringsstruktur för och utreda förutsättningar för ett nationellt system för hantering av ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Boverket ska:

- ta fram en nationell klassificeringsstruktur för alla ärendetyper enligt PBL, inklusive plan-, lov-, tillsyns-, anmälnings-, förhandsbeskeds- och ingripandebeskedsärenden, och tillgängliggöra den för systemutvecklingsändamål,
- föreslå hur kommuner kan implementera en sådan klassificeringsstruktur och beskriva för- och nackdelar av ett obligatoriskt införande av en sådan klassificeringsstruktur jämfört med ett frivilligt användande,
- redovisa konsekvenserna av förslaget, beräkna de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna i enlighet med 7 och 8 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar samt ta ställning till om förslagen aktualiserar den kommunala finansieringsprincipen,
- beskriva hur nationell statistik avseende ledtider för pågående och avslutade ärenden enligt PBL ska kunna utläsas och redovisas, baserat på en nationell klassificeringsstruktur,
- analysera förutsättningarna för, inklusive för- och nackdelar med, i vilken omfattning systemutvecklare kommer att kunna tillhandahålla funktionaliteten i befintliga ärendehanteringssystem eller om kompletterande eller rentav ersättande system för hantering av ärenden

enligt PBL som bygger på en nationell klassificeringsstruktur i stället behöver utvecklas och erbjudas kommunerna, samt

- om det visar sig finnas förutsättningar för framtagande av ett nationellt system, göra en förstudie för ett sådant system med erforderlig kravställning och kostnadsestimat för att kunna redovisa konsekvenser av en sådan utveckling, eller
- om framtagande av ett nationellt system visar sig olämpligt, i stället ta fram en förstudie över processlagstiftning rörande lov- och anmälningsärenden inklusive förutsättningar och behov från berörda myndigheter.

Den nationella klassificeringsstrukturen ska möjliggöra att information om ledtider och antalet pågående och avslutade ärenden kan utläsas maskinellt för att i så stor utsträckning som möjligt kunna sammanställas automatiskt. Det ska till exempel gå att identifiera vid vilket datum en kommun har inlett en planprocess, avklarat ett delmoment eller tagit ett delbeslut.

Boverket ska lämna nödvändiga författningsförslag.

Boverket ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter från Konkurrensverket, länsstyrelserna, Myndigheten för digital förvaltning, Statistiska centralbyrån, Upphandlingsmyndigheten, Svenska institutet för standarder samt Sveriges Kommuner och Regioner.

Boverket ska senast den 31 oktober 2024 lämna en skriftlig delredovisning till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Delredovisningen ska innehålla en redogörelse av förutsättningarna för att utveckla och implementera nationellt framtagna system och tillgängliggöra dessa för byggnadsnämnderna samt om det kan finnas stöd för ett tvingande användande av sådana system och i vilken omfattning.

Boverket ska senast den 30 september 2025 lämna en skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

För uppdraget får Boverket under 2024 använda högst 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik för budgetåret 2024 uppförda anslaget 1:1 Bostadspolitisk utveckling, anslagsposten 1 Bostadspol. utv. - del till KamK. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 oktober 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 1 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund och skälen för regeringens beslut

Det finns få bestämmelser om hur kommuner ska bereda sina ärenden enligt PBL. Avsaknaden av sådana bestämmelser försvårar utveckling av enhetliga system som hanterar processerna för ärendenas handläggning, och automatisk insamling av statistik över ledtider och antalet avslutade respektive pågående ärenden.

En enhetlig ärendehantering skulle kunna leda till förbättrad kvalitet och effektivitet i ärendehanteringens samt ökad möjlighet för handläggare att utveckla kompetens som kan användas i flera kommuner. En mer effektiv ärendehantering som ger kortare ledtider i plan- och byggprocesserna kan i sin tur bidra till regeringens målsättning om ett ökat byggande.

För att åstadkomma en enhetlig ärendehantering krävs enligt regeringen bland annat att ärenden klassificeras på ett likartat sätt i alla byggnadsnämnder, oavsett övriga olikheter i ärendehanteringssystem och informationshantering. Enhetlig ärendehantering bör kunna åstadkommas genom att en nationell klassificeringsstruktur tas fram. En klassificeringsstruktur kan dessutom bidra till att begrepp definieras och att ett gemensamt språk används. En klassificeringsstruktur kan vidare tillgängliggöras och användas för systemutvecklingsändamål för de ärendehanteringssystem som finns på marknaden.

En enhetlig ärendehantering kan dessutom möjliggöra jämförbar statistik för ärenden enligt PBL. Tillgång till jämförbar statistik efterfrågas i branschen och möjliggör benchmarking, se till exempel rapporten Nationellt Ledtidsindex, Kommuner med effektiva plan- och bygglovsprocesser (Ledtidsindex 2023), där initiativet Bygg i tid, Byggföretagen och Fastighetsägarna jämfört de 48 kommuner som härbärgerar mer än 50 procent av befolkningen.

För att nå så stor grad av effektivisering som möjligt behöver det som regeringen ser det utredas i vilken utsträckning tillämpningen av en nationell klassificeringsstruktur kan och bör bli obligatoriskt. Om övervägande skäl

talat för en frivillig användning av strukturen, behöver det klarläggas vilka incitament som kan bidra till att den används i önskvärd utsträckning.

En nationell klassificeringsstruktur som möjliggör maskinell avläsning och automatisk sammanställning av information skulle avlasta kommunerna vid inhämtning av statistik. För närvarande sker inhämtningen av underlag till statistik till stor del manuellt, via ifyllandet av enkäter.

Enhetliga strukturer för ärendehantering enligt PBL skulle även kunna ge samhällsaktörer som Boverket och andra myndigheter ett relevant underlag för bland annat analyser, prognoser och uppföljning av hur införande av nya lagkrav påverkar ledtider och antalet pågående respektive avslutade ärenden i samhällsbyggnadsprocesserna.

Uppdraget är ett led i digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Regeringen beräknar att 750 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2025 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Sven Vasseur

Kopia till

Utrikesdepartementet/IM

Finansdepartementet/BA, DOF, ESA, K, OU och SFÖ

Klimat- och näringslivsdepartementet/NIM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/ADM och BB

Kammarkollegiet

Konkurrensverket

Lantmäteriet

Länsstyrelserna

Myndigheten för digital förvaltning

Statistiska centralbyrån

Upphandlingsmyndigheten

Svenska institutet för standarder

Sveriges Kommuner och Regioner